

شیخ عبدالرحمن جامی و بازتاب اثر وی "منظومه هفت اورنگ" در توسعه مکاتب کتاب آراییی ایران، قرن دهم هجری

شکیبا احمدی^۱، فرزانه فرخ فر^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشگاه نیشابور

۲- استادیار دانشکده هنر، دانشگاه نیشابور

چکیده

نورالدین عبدالرحمن جامی ملقب به خاتم الشعرا شاعر، ادیب و عارف نامدار ایران در قرن نهم هجری قمری است. منظومه هفت اورنگ سروده‌ی عبدالرحمن جامی شاعر والای عهد تیموریان در قرن نهم هجری، برای اولین بار در نیمه دوم قرن دهم و در کتابخانه حاکم مشهد شاهزاده ابراهیم میرزای صفوی به صورت نسخه کامل تدوین و مصورسازی شد. پس از این نسخه باشکوه، در نیمه دوم قرن دهم تا ابتدای قرن ۱۱ هجری تعداد زیادی نسخ هفت اورنگ در مکتب کتاب آراییی شیراز مصور و ساخته شدند. هدف از انجام این پژوهش، ضمن معرفی شیخ عبدالرحمن جامی به عنوان یکی از مشاهیر تاثیرگذار خراسان بر توسعه ادبیات آن روزگار، پاسخ بدین پرسش است که: منظومه هفت اورنگ جامی در توسعه مکاتب کتاب آراییی ایران در قرن دهم هجری چه نقشی داشته است؟ بدین ترتیب، پس از معرفی شیخ جامی و منظومه هفت اورنگ، نسخه‌های تدوین و مصور شده‌ی این نسخه در مکاتب کتاب آراییی مشهد و شیراز معرفی و بررسی می‌شود. یافته‌ها حاکی از آن است که مصورسازی نسخه هفت اورنگ در کتابخانه مشهد باعث شکوفایی و توسعه مکتب مشهد شده و بعد از آن با اقتباس‌هایی که نگارگران شیرازی از نسخه مصور هفت اورنگ مشهد داشته‌اند، مصورسازی این نسخه در نیمه دوم قرن دهم هجری در مکتب شیراز توسعه فراوانی یافته است. روش پژوهش توصیفی- تاریخی و شیوه‌ی گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای- اسنادی است.

کلید واژه‌ها: شیخ عبدالرحمن جامی، منظومه هفت اورنگ، مکاتب کتاب آراییی، مکتب مشهد، مکتب شیراز.